

Baba Kama Sources 54

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף נו עמוד ב

כי הא דאמר רבה אמר רב מתנה אמר רב: המעמיד בהמת חברו על קמת חברו - חייב,

תוספות מסכת בבא קמא דף נו עמוד ב

המעמיד בהמת חברו על קמת חברו חייב - ואף על פי שאין הבהמה שלו חייב מטעם שן ורגל דאע"ג דכתיב בעירה כדידיה חשיבא הואיל והוא עשה כמו מדליק פשתנו של חברו בנרו של חברו אבל אין לפרש דמחייב מטעם אש דברי הזיקא והוי כאילו נותן לשם אש ואף על גב דפטרין נותן סם המות לפני בהמת חברו שאני התם או משום דלא עבידא דאכלה או משום דה"ל שלא תאכל כדאמר לעיל (דף מז:): דא"כ מטעם זה ה"ל להתחייב אפילו ברה"ר ולא משתמע בשום דוכתא דלחייב ברשות הרבים שן אפילו מקרב בהמתו אצל הפירות ומעמידה עליהו.

חידושי הרשב"א מסכת בבא קמא דף נו עמוד ב

המעמיד בהמת חברו על קמת חברו חייב. ואף על פי שאין הבהמה שלו כיון שהעמידה על הקמה הרי הוא כאלו מאכילה בידים ומש"ה פריך פשיטא. ומינה דאלו העמיד בהמתו ואפילו בהמת חברו על פירות חברו ואפילו ברה"ר חייב, ולא דמי לאכלה מן הרחבה דפטור כדאיתא בפרק כיצד הרגל ומשמע דאפילו בשקרבה אצל הפירות, דשאני הכא דמעמידה, ומשמע בשלקחה באפסר והעמידה על הקמה. ואוקימנא בשהכישוה דכיון שהכישוה לגוזלה קנאוה והרי היא ברשותן לשמירת נזקיה, וכן נראה מדברי רש"י ז"ל דבהכישוה לגוזלה היא ומשום דקנאוה בהכשה, וכן העמידוה בירושלמי.

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף כד עמוד ב

לה: המשסה כלבו של חברו בחבירו, מהו? משסה ודאי פטור, בעל כלב מאי? מי אמרינן מצי א"ל: אנא מאי עבידנא ליה, או דלמא אמרינן ליה: כיון דידיעת בכלבך דמשסי ליה ומשתסי, לא אבעי לך לאשהויה? אמר רבי זירא, ת"ש: ותם - שיהו התינוקות ממשמשין בו ואינו נוגח; הא נוגח - חייב. אמר אביי: מי קתני נגח חייב? דלמא הא נגח לא הוי תם, ובהיא נגיחה לא מחייב. ת"ש: שיסה בו את הכלב שיסה בו נחש - פטור; מאי לאו פטור משסה, וחייב בעל כלב. לא, אימא: פטור אף משסה. אמר רבא, אם תמצו לומר: המשסה כלבו של חברו בחבירו - חייב, שיסהו הוא בעצמו - פטור, מאי טעמא? כל המשנה ובא אחר ושינה בו

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף נה עמוד ב

גמ'. ת"ר: איזהו כראוי, ואיזהו שלא כראוי? דלת שיכולה לעמוד ברוח מצויה - זהו כראוי, שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה - זהו שלא כראוי. א"ר מני בר פטיש: מאן תנא מועד דסגי ליה בשמירה פחותה? ר"י היא; דתנן: קשרו בעליו במוסירה ונעל לפניו כראוי, ויצא והזיק, אחד תם ואחד מועד - חייב, דברי ר"מ; ר' יהודה אומר: תם - חייב, מועד - פטור, שנאמר: ולא ישמרנו בעליו, ושומר הוא זה; ר"א אומר: אין לו שמירה אלא סכין. אפילו תימא ר"מ, שאני שן ורגל, דהתורה מיעטה בשמירתן, דאמר ר' אלעזר, ואמרי לה במתניתא תנא: ארבעה דברים התורה מיעטה בשמירתן, ואלו הן: בור ואש, שן ורגל. בור, דכתיב: כי יפתח איש בור או כי יכרה איש בור ולא יכסנו, הא כסהו - פטור; אש, דכתיב: שלם ישלם המבעיר את הבערה, עד דעביד כעין מבעיר; שן, דכתיב: ובער בשדה אחר, עד דעביד כעין ובער; רגל, דכתיב: ושלח, עד דעביד כעין ושלח. ותניא: ושלח - זה הרגל, וכן הוא אומר: משלחי רגל השור והחמור, ובער - זה השן, וכן הוא אומר: כאשר יבער הגלל עד תומו; טעמא דעביד כעין ושלח ובער, הא לא עביד

רשימות שיעורים (רי"ד סולובייצ'יק) מסכת בבא קמא דף י עמוד ב

תוס' ד"ה מאי קעביד. ז"ל בכולה שמעתין צ"ל מאי קעביד טפי מאחריני וישלם כל אחד חלקו עכ"ל. ואילו רש"י סובר שפטור לגמרי וז"ל מאי קעביד ואינו חייב כלום עכ"ל. והוא באופן שגם בלעדיו היה נשמר שכן נסתלק משמירתו ומסר את שמירתו לד' השומרים האחרים. וכן כתב הרא"ש וז"ל ופטור לגמרי וכגון שאחרים לא סלקו עצמם משמירת השור כשפשע האחד ולא רצו לשמור יותר וכיון שנשאר בשמירת השור ויכולין לשומרו בלא האחד הן חייבין והוא פטור שהרי מסר לכולן שורו לכל מי שיכול לשומרו ונתרצו לשומרו אפילו בלא חברם, אבל אם אמרו לו אם אינך רוצה לשמור גם אנו מסלקים עצמינו משמירתו כולן חייבין וכו' עכ"ל.

ומסתבר שהרא"ש לא התכוין שהאחרים קבלו על עצמם במפורש לשמור את הבהמה עבור האחד שהסתלק דא"כ פשיטא שהוא פטור והם חייבים ולמה יחלקו עליו התוס'. אך מדובר כאן שאחד מהם הסתלק והאחרים לא אמרו כלום עכ"ז הוא פטור והם חייבים. השומר יכול להסתלק מהשמירה ולהשאיר את אחריות השמירה בידי האחרים. אמנם עלינו לברר מניין לשומר הזכות הזאת להסתלק משמירתו בלי שהאחרים יתחייבו מפורש לשמור בשבילו; אטו בחמשה שומרי פקדון דעלמא יכול אחד מהם להסתלק ולחייב את האחרים לשלם את חלקו בלי התחייבות מפורשת מצידם. ובכן למה חייבים ארבעת השומרים הנשארים לשמור מנזקין בעבור הא' שהסתלק בלי התחייבות מפורשת מצידם לשמור בשבילו.

והנה התוס' לקמן (דף נו ב ד"ה פשיטא וכו') דנים ביסוד החיוב של גזלן בשמירת נזקין וז"ל דסברא הוא דגזלן נכנס תחת הבעלים דכיון שהוציא מרשות בעלים שהיו חייבין בשמירתה ואין הבעלים יכולים לשומרה לפי שנגזלה מהם יש על הגזלן לשומרה דלענין נזקין אקרו בעלים כל מי שבידו לשומרה וכו' עכ"ל. ונראה שהסבר התוס' בחיוב הגזלן שייך גם לחיוב השומר בשמירת נזקין. השומר חייב בשמירת נזקין לא מחמת התחייבות מפורשת מצידו לשלם בעד הנזקין אלא משום שנטל על עצמו לשמור את המזיק והבהמה נמצאת ברשותו ובידו לשומרה וממילא חייב בשמירתה מדין בעלים "דלענין נזקין אקרו בעלים כל מי שבידו לשומרה", ואם הזיקה חייב מדין בעלים. עפ"ז מוסברת שיטת רש"י והרא"ש כאן כי מאחר שהשומר הא' הסתלק והבהמה נמצאת תחת ידיהם וברשותם של ד' השומרים שנשארו ממילא כולם מתחייבים כבעלי המזיק בחיוב שמירה מלא לשומרה. ואף על פי שלא התחייבו בהתחייבות מפורשת לשלם במקום השומר שהסתלק הרי הם עדיין בעלים ובעלים חייבים על נזקי בהמתם. ונראה שבכך חלוק דין שמירת נזקין מדין שמירת גופו. השומר חייב בשמירת נזקין מדין בעלים לפי שהבהמה ברשותו. מאידך, חובת שמירת גופו של הפקדון, חלה רק ע"י התחייבות מפורשת לשלם. ובאופן שה' שומרים התחייבו בשמירת גופו של הפקדון וא' הסתלק אין האחרים חייבים לשלם בעדו בלי שיתחייבו בכך במפורש ואם לא התחייבו לשלם והפקדון נאבד כולן חייבין ואף הראשון שהסתלק משמירה.

יוצא שחלוקים התוס' כאן עם רש"י והרא"ש בטיב היסוד של חיוב השומר בשמירת נזקין. אליבא דתוס' חיוב השמירה חל עקב התחייבות מפורשת של השומר לשלם ואין אחד מהם יכול להסתלק בלי התחייבות מפורשת מצד השומרים האחרים לשלם תחתיו. אולם רש"י והרא"ש תופסים שחובת שמירת הנזקין חלה על השומר מדין בעלים מאחר שבידו לשמור את הבהמה שנמצאת ברשותו, ואם הסתלק אחד השומרים חייבים האחרים לשמור במקומו כבעלים אף בלי התחייבות מפורשת לשלם.

פעם נפגש הגר"ח זצ"ל עם בעל האור שמח זצ"ל ודנו בענין שמירת נזקין בשומר אבידה שהוא נעשה שומר אבידה בלי התחייבות מפורשת אלא משום שהתורה הטילה עליו את חובת שמירתה. ולפי דברינו עולה ששאלת שומר אבידה בנוגע לשמירת נזקין תלוי' במחלוקת רש"י ותוס' לפנינו. אליבא דרש"י חלה חובת שמירת הנזקין מדין בעלים על כל מי שבידו לשומרה. והואיל והאבידה ברשות המוצאה ובידו לשומרה מסתבר שהוא חייב בשמירת נזקה כבעלים. ואילו לתוס' שלפנינו דוקא התחייבות מפורשת לשלם מחייבת בשמירת נזקין כשם שהיא מחייבת שומר בשמירת גופו של פקדון דעלמא. ובכן שומר אבידה פטור משמירת נזקין שהרי לא התחייב במפורש בשמירת נזקה.

והנה ש"ח חייב לשמור פקדון הנמסר אליו לשמירת גופו בשמירה פחותה. מאידך שור תם מחייב בעליו בשמירה מעולה. ולאור דברינו מסתבר שלדעת רש"י והרא"ש ש"ח שקיבל על עצמו שמירת גופו של בהמה תמה המופקדת אצלו למרות שחייב לשמור את גופה בשמירה פחותה, עכ"ז יהיה חייב לשמור אותה מנזקין בשמירה מעולה, כי חיוב שמירת נזקה אינו נובע מהתחייבות מפורשת מצד השומר אך חל כחיוב בעלים עקב שהבהמה ברשותו ובידו לשומרה. ועיין לקמן (דף מה א), וע"ע ברמב"ם בפ"ד מהל' נזקי ממון שקבע שש"ח ששמר בהמה תמה בשמירה פחותה פטור השומר מנזקה. ולפי"ז פסקו מתנגד לשיטת רש"י והרא"ש.

ב

אשר למרבה בחבילות יתכן ששיטת רש"י שהאחרון פטור לגמרי. ואילו התוס' סוברים שכולם חייבים, וז"ל דתניא פרק הפרה א' החוקק בור לי' ובא אחר והשלימו לעשרים ובא אחר והשלימו לשלשים כולם חייבין אף על גב דבלאו איהו הוה מתה, מיהו בזה צריך לדקדק וכי בשביל שהשליך איזו עץ בתוך אש גדולה יתחייב, הא לא דמי אלא לא' שחופר בור י'

ובא אחר והשלימו לי"א עכ"ל. אמנם רש"י איננו אומר במפורש מהי שיטתו בדין מרבה בחבילות, ויתכן שדעתו כתוס' שהמרבה בחבילות חייב. מאידך אם נניח שלרש"י המרבה בחבילות פטור עלינו ליישב את קושית התוס' מבור' י' והשלימו לכ' שהאחרון חייב.

ויתכן שרש"י יבחין בין עשיית המזיק של בור לעשיית המזיק של אש. אש מזיקה בקום ועשה שדרכה לילך ולהזיק והמדליק הוא סיבת הנזק. ואילו בור מזיק בשב ואל תעשה כי הניזק נתקל בבור והניזק הוא סיבת הנזק. ובכן לרש"י הראשון שהדליק את האש עשאה חפצא דמזיק והוא סיבת הנזק. ואילו בבור הנזק נעשה מחמת הניזק שבא אל המזיק והניזק הוא סיבת הנזק, ולכן אף על פי שהשני לא גרם את הנזק רק הוסיף לחפצא של הבור שעשה הראשון עכ"ז נחשב השני לבעל הבור כמו הראשון וחייב שכן הוסיף לחפצא. באש לעומת זאת המחייב הוא שגרם את ההיזק וזה שהוסיף בחבילה לא גרם את הנזק כי אף בלעדיו היתה הולכת ומזיקה. בבור המחייב אינו גרמת הנזק (כי הניזק גרם את הנזק ע"י שנפל לבור). המחייב הוא בעלות בעלמא בחפצא דבור שהזיק, ומכיון שהשני הוסיף לבור יתכן לומר שהבור שלו והוא הבעלים של החפצא דמזיק.

והנה בסופם של התוס' ר"ל שאף בבור שחפר הראשון י' ובא אחר והוסיף טפח לי"א השני פטור כי אין ההוספה נחשבת לכלום. רק הוספת י' טפחים המהווה שיעור בור שממית שמה הוספה לחייב את השני יחד עם הראשון. ועיין למעלה בשיעורים (דף י'. בתוס' ד"ה ליחכה נירו וכו') במש"כ בביאור שיטות הראשונים בענין ההוספה בבור.

רשימות שיעורים (רי"ד סולובייצ'יק) מסכת בבא קמא דף יג עמוד ב

גמ'. להביא ש"ח כו' שהזיקה בהמה ברשותן. באסיפת רבנים אחת נפגשו הגר"ח זצוק"ל ובנו הגר"מ זצוק"ל עם הגאון ר' מאיר שמחה זצוק"ל, ודנו בדין שמירת נזקין בשומר אבידה. ואמר הגאון ר' מאיר שמחה זצוק"ל שלדעתו שומר אבידה חייב בשמירת נזקין הואיל והאבידה ברשותו וכפי שכתבו התוס' לקמן (דף נו ב ד"ה פשיטא כו') בחיוב גזלן בנזקין וז"ל דסברא הוא דגזלן נכנס תחת הבעלים דכיון שהוציא מרשות בעלים שהיו חייבין בשמירתה ואין הבעלים יכולים לשומרה לפי שנגזלה מהם יש על הגזלן לשומרה דלענין נזקין אקרי בעלים כל מי שבידו לשומרה וכו' ועוד כיון דגזלן קמה ליה ברשותיה גם לענין אונסין יש לחשב בעלים יותר משותף וכו' עכ"ל. והנה לפי הסברה הראשונה שבתוס' "כל מי שבידו לשומרה" נקרא בעלים לנזקין וה"ה לשומר אבידה.⁽¹⁹⁷⁾

הגר"ח זצוק"ל ובנו הגר"מ זצוק"ל חלקו על הגר"מ ש"ש זצוק"ל וטענו שגם לפי הסברה הראשונה שבתוס' לא כל מי שבידו לשומרה חייב בנזקין אלא כפי שהטעימו התוס' בתחילת דבריהם, כי דוקא מי שהוציא את המזיק מרשות הבעלים שהיו חייבין בשמירתו וגרם שהבעלים אין יכולים לשומרה עוד, לפיכך נכנס תחת הבעלים. סברה זו שייכת בגזלן או בשומר פקדון דעלמא שלקחו המזיק מידי הבעלים. ואילו אבידה לא היתה ברשות בעליה מעת שנאבדה והבעלים לא יכלו לשומרה שלא תזיק ובכן המוצאה לא הוציאה מתחת יד שמירת הבעלים - שלא כגזלן וכשומר פקדון דעלמא. משום כך המוצא אבידה לא נכנס תחת הבעלים לשמירת נזקין ופטור.

הנה בשיעורים למעלה (דף י': תוס' ד"ה אי קעבד) הבאנו מחלוקת הראשונים אם שומר פקדון דעלמא חייב בשמירת נזקין עקב התחייבות מפורשת מצדו או מחיוב שהתורה הטילה עליו מאחר שבידו לשומרה וכו"ל. כל הדיון בין הבעל אור שמח ובין הגר"ח והגר"מ זצוק"ל היה רק אליבא דהראשונים שחיוב שמירת נזקין חל מה"ת על שומר הפקדון ממילא בלי התחייבות מדעת מצידו. אכן לאותם ראשונים הסוברים שחיוב שמירת נזקין חל עקב התחייבות מדעת מצד השומר פשוט ששומר אבידה פטור משמירת נזקין כי לא התחייב כלל בשמירת האבידה.⁽¹⁹⁸⁾

רש"י מסכת בבא קמא דף מה עמוד א

כלתה ליה שמירתו - דאין עליו להתחזק בשמירתו ודי בכך ולא פשיעה היא הלכך לגבי בעלים פטור מדמי שור דהא סגי ליה בשמירה פחותה ובעי כפרה.

חידושי הרשב"א מסכת בבא קמא דף מה עמוד א

ואוקימנא דשמר שמירה פחותה דהיינו שנעל בפניה דלת הראויה לעמוד ברוח מצויה, דשומר חנם פטור מהכל שהרי כלתה שמירתו וכל הנך חייבין בכל בין בכופר בין להחזיר שור לבעליו, ולא למימרא שאם שמר שמירה מעולה דהיינו שנעל בדלת הראויה לעמוד בפני כל רוח שיהיו שומר שכר והשוכר פטורין מלהשיב לבעלים, דאין שומר שכר והשוכר פטורין אפילו בשהקיפה חומה של ברזל עד שיהא יושב ומשמר וכדאמרינן נמי בפרק הפועלים (צ"ג ב') עד היכן שומר

שכר חייב לשמור עד הייתי ביום אכלני חורב וקרח בלילה וכן אמרו עד ותפול שבא ותקחם וכבר כתבתיה בארוכה בפרק המפקיד גבי כספים אין להם שמירה אלא בקרקע, והכא כולהו פטורין דקאמר מן הכופר קאמר ומשום הכי אוקמה בשמירה פחותה דאי במעולה כולהו הנך נמי פטורין, וא"נ שמירה פחותה נקט משום רבותא דשומר חנם שהוא פטור בכך מן הכל דכלתה שמירתו.

בית הבחירה (מאירי) מסכת בבא קמא דף מה עמוד א

כשם שביארנו שהשומרים נכנסים תחת הבעלים לענין תשלומין כך הדין לענין כופר שאם המית שור זה את האדם ביד השומר אם תם הוא נסקל והשומר פטור מן הכופר ואם מועד הוא נסקל והשומר חייב בכופר ושניהם ר"ל בין בתם בין במועד מחזירים דמי שור לבעליו במה דברים אמורים בשלא שמרו שמירה מעולה עד שאין יכולה לינתק אף ברוח שאינה מצויה הא שמרו שמירה מעולה אלא שפרצוה ליסטים פטורים מתשלומין ומכופר שאף בבעלים כן הא בשמירה פחותה והוא שנעל כראוי עד שיכול לעמוד ברוח מצויה אבל לא ברוח שאינה מצויה בתם חייבים בתשלומין ובמועד פטורים מתשלומין ומכופר שאף בבעלים כן ומ"מ שומר חנם אף בתם פטור בתשלומין שכלתה שמירתו בכך הואיל וחנם שמר לא הטריחוהו בשמירה מעולה ואין זה פשיעה אצלו וכן בהוזק גופו הוא פטור בשמירה זו והאחרים חייבים:

בית הבחירה (מאירי) מסכת בבא קמא דף מה עמוד א

קצת חכמי הדורות שלפנינו חולקים בקצת דברינו לומר שלא נפטר שומר חנם בשמירה פחותה מן הכופר אלא מן התשלומין כשהזיקו ומן ההיזק כשהוזקו ואין דבריהם נראין:

חידושי ר' חיים הלוי הלכות נזקי ממון פרק ד הלכה יא

[יא] מסר השומר לשומר אחר השומר הראשון חייב לשלם לניזק שהשומר שמסר לשומר חייב, והרי הניזק אומר לו למה לא שמרת אתה בעצמך ומסרת לאחר שלם לי אתה ולך ועשה דין עם השומר שמסרת לו אתה, מסרה השומר לבנו או לבן ביתו או למסעדרו נכנסו תחת השומר וחייבים עכ"ל. ובהשגות ז"ל א"א כל זה אינו מחוור אלא הניזק גובה מן השני או מאיזה שירצה ועד שאומר לשומר יאמר לבעלים למה לא שמרת אתה את שורך וכו' דליכא למימר הכא אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר שהרי הבעלים אינם מפסידים כלום עכ"ל, והמגיד משנה הביא סוגיית הגמ' בב"ק דף נ"ו ע"ב על הא דתנן מסרה לרועה נכנס הרועה תחתיו, ומפרש שם בגמ' דמסרה שומר לרועה, ופריך בגמ' לימא תהוי תיובתא דרבא דאמר שומר שמסר לשומר חייב, ומשני אמר לך רבא מאי מסרו לרועה לברזיליה דאורחי' דרועה למימסר לברזיליה, וזהו דברי הרמב"ם. ועיין בפירש"י שם דמיירי לענין לשלם להבעלים, והרמב"ם מפרש דמיירי לענין לשלם להניזק. אלא דקשה קושיית הראב"ד דאיך שייך הך דינא דשומר שמסר לשומר לגבי הניזק, כיון דלא שייך בזה הא דאין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר, וביותר קשה דהתם הא פריך לרבא ורבא הא מפרש בב"מ דף ל"ו ע"ב טעמא דשומר שמסר לשומר חייב משום דאת מהימנת לי בשבועה האיך לא מהימן לי בשבועה, ולגבי הניזק הא ליכא שבועה כלל, ואיך שייך הך דרבא לגבי ניזק, וכל זה הוא בכלל השגת הראב"ד, שסובר דלגבי הניזק באמת לא שייך הך דינא דשומר שמסר לשומר חייב, וסוגיא דהכונס קיימא לענין חיובם להבעלים וכפירש"י שם, ולפי מה שכתב המגיד משנה עצם הסוגיא מוכרחת דאיירי לענין חיוב נזקין, דמחיוב השומרין על דמי השור לא הוזכר כלל במשנה ומאי פריך לרבא, אלא דהסוגיא צ"ע כקושיית הראב"ד. והנה יש להסתפק, להך מ"ד דשומר שמסר לשומר פטור משום טעמא דמסרה לבן דעת, אם פירושו הוא, דעל כן יכול בזה להסתלק מעיקר חיוב שמירה שלו ובטל דין שומר שלו לגמרי, או דנימא דזה ודאי דכיון דנכנס בשמירה שוב אינו יכול להסתלק מזה, ורק דכיון דיהיב ליה גברא בחריקיה ע"כ מיפטר בהכי, אבל לא דבטל עיקר דין שומר שלו. וכן הוי הך ספיקא גופיה להך מ"ד דשומר שמסר לשומר חייב משום דאת מהימנת לי בשבועה האיך לא מהימן לי בשבועה, דבלאו הך טעמא דהאיך לא מהימן לי בשבועה הרי סובר דשומר שמסר לשומר פטור, ג"כ צ"ע אליביה אם מיפטר ומסולק בשמירתו, או דמיפטר משום דיהיב ליה גברא בחריקיה. ונראה דזה מבואר מהא דפליגי בגרועי גרעיה לשמירתו אם בכה"ג חייב אם לא, דלהך מ"ד דגם בגרועי גרעיה מיפטר, הרי דמיפטר אף על גב דלא יהיב ליה גברא בחריקיה, דהרי השומר השני אינו כראשון, ובעל כרחך דהוי מדין סילוק שמירה, ועל כן לא איכפת לן במאי דגרעיה לשמירתו, כיון דכבר נסתלק משמירתו וליכא עליה עתה חיוב שמירה כלל על החפץ, ורק דצריך להתחייב משום זה גופיה שנסתלק בלא השבה לבעלים, ועל זה שפיר מהני הך טעמא דמסרה לבן דעת דמיפטר בהכי. ולפי זה י"ל דזהו יסוד המחלוקת של שומר שמסר לשומר אם חייב אם לא, דהך מ"ד דחייב ס"ל דאינו יכול להסתלק מעיקר דין חיוב שמירתו, ופטורו הוא רק משום דיהיב ליה גברא בחריקיה, וע"כ מועיל הך טעמא דהאיך לא מהימן לי בשבועה דלא יהיב ליה גברא בחריקיה, דכל זמן שלא נסתלק משמירתו אי אפשר לו לשנות מדעת הבעלים, וע"כ מועיל הך טעמא דהאיך לא מהימן לי בשבועה לחייבו, משא"כ למ"ד שומר שמסר לשומר פטור, היינו משום דס"ל דיכול להסתלק עצמו משמירתו, ואין עליו רק חיוב מה שנסתלק בלא השבה לבעלים, וממילא דאינו יכול לטעון עוד דהאיך לא

מהימן ליה בשבועה, דלענין חיוב השבה אין הדבר תלוי עוד בדעת בעלים, וכל שהוא מהימן שוב הויא השבה, ומהני הך טעמא דמסרה לכן דעת דמיפטר בהכי. והכי נראה מבואר, מהא דכיל בגמ' הך פלוגתא דשומר שמסר לשומר כמותו עם הך פלוגתא בגרועי גרעיה לשמירתו ביחד, ואף על גב דהויין שני טעמים נפרדים ואין תלוין זה בזה כלל, אלא נראה משום דבזה כו"ע מודים דהיא דלא נסתלק משמירתו ורק דבא למיפטר נפשי' משום דיהיב ליה גברא בחריקיה שפיר מועיל הך טעמא דגרועי גרעיה לשמירתו לחייבו, משום דלא יהיב ליה גברא בחריקיה על המותר שמירה, וגם מועיל הך טעמא דהאיך לא מהימן לי בשבועה לחייבו, משום דהנאמנות תלויה בדעת בעלים, ואם אך נסתלק משמירתו כו"ע מודים דלא איכפת לן במאי דגרעיה לשמירתו ובמאי דהאיך לא מהימן ליה בשבועה, כיון דאיהו מיהא נסתלק מחיוב שמירתו, והשבה איכא שהרי מסרה לכן דעת, וא"כ הרי נמצא דשני הדינים תלוין רק בהך דינא אם נסתלק משמירתו אם לא, וממילא דמאן דס"ל שומר שמסר לשומר פטור משום דנסתלק משמירתו א"כ השומר הראשון פטור גם בגרועי גרעיה לשמירתו, ומאן דס"ל דשומר שמסר לשומר חייב ומשום דלא נסתלק משמירתו, ממילא חייב גם בלא גרעיה לשמירתו משום טעמא דהאיך לא מהימן לי בשבועה, ולהכי כיליניה בגמ' ביחד בין היכא דגרעיה לשמירתו בין היכא דלא גרעיה לשמירתו, כיון דבעיקר הדין הויא חדא פלוגתא, אם נסתלק משמירתו אם לא, וכמו שנתבאר.

והנה לענין הך דינא דמסרו לשומרין נכנסו תחת הבעלים לענין נזקין, אם יכולין השומרים להפטר על ידי זה שיתן גברא בחריקיה, אף אם אינו מסתלק משמירתו, נראה דלפי מה שכתב הראב"ד בתחלת פ"ד בהשגה שם די"ל דהבעלים לעולם אין נפטרין, וגם במסרוהו לשומרין חייבין בחיוב הנזקין, וא"כ הוא הדין בשומר קמא אף על גב דמסרו לשומר שני מ"מ כיון דלא נסתלק משמירתו הרי הוא כבעלים ומתחייב בנזקין, דהרי הא דשומר חייב בנזקין הרי מבואר בתוס' בב"ק דף נ"ו ע"ב דזהו מדין בעלים ולא מדין שומרים, וכן הוא מוכרח, דלא מצינו דין שומרים רק על גופו ממון, אבל לא על חיוב נזקין, וכיון דמדין בעלים אתינן עלה על כן השומר דינו כבעלים, ובמסר לשומר אחר ג"כ חייב כהבעלים, ולא דמי לשומר שמסר לשומר בשמירת החפץ דמיפטר, אם לא משום טעמא דאת מהימנת לי בשבועה וכו' דדוקא שומרין הוא דמיפטרי ביהיב גברא בחריקיה, אבל הכא דחיובו הוא משום מזיק ומשום דחשוב כבעלים א"כ הדר דינו כבעלים דלא מיפטר בהכי, ועוד דהתם הא איירינן בשנעשה שמירה כראוי ע"י השומר השני, וע"כ שפיר צריך להיות פטור כיון דנתקיימה שמירתו, משא"כ הכא דאיכא מיהא חיוב נזקין, ע"כ כל זמן שלא נסתלק משמירתו לא פקע מיניה הך חיובא, וכמו שהבעלים חייבין כמו כן גם השומר הראשון חייב. אכן כל זה הוא למ"ד דשומר שמסר לשומר לא מסתלק הראשון משמירתו לגמרי, אבל למ"ד דשומר שמסר לשומר פטור, ומשום דנסתלק הראשון משמירתו לגמרי, א"כ הרי ודאי דהוא הדין גם בנזקין מיפטר השומר הראשון, ולא דמי לבעלים שחייבין, דכיון דנסתלק מהשמירה לגמרי א"כ הרי שוב אינו כבעלים, ואינו שייך כלל לחיוב נזקין אלו, כיון דכבר נסתלק משמירתו. ולפי זה הרי מתישבא היטב הסוגיא דהכונס כפשטה, דמיירי לענין שמירת נזקין, ומ"מ שפיר תלי לה הגמ' בפלוגתא דשומר שמסר לשומר, דהרי כבר נתבאר דיסוד הפלוגתא היא אם השומר הראשון יכול להסתלק משמירתו אם לא, ובזה תלוי גם הכא, דאם נסתלק משמירתו מיפטר מהנזקין, ואם אינו מסתלק משמירתו חייב בנזקין, ומה דלא שייך הכא טעמא דאין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר וטעמא דהאיך לא מהימן לי בשבועה, הרי נתבאר דהני טעמי נאמרו כי היכי דלא ליפטר בזה דיהיב ליה גברא בחריקיה, אשר כל זה לא שייך הכא כלל, דהרי בנזקין ליתא כלל להך פטורא דיהיב ליה גברא בחריקיה, וכדחזינן דגם הבעלים חייבים, וכל עיקר דינא דדיינינן הכא הוא רק אם נסתלק השומר הראשון אם לא, ובזה שפיר שוה שמירת החפץ לשמירת נזקין, ומיושבת היטב הסוגיא וכמו שכתבנו.

והנה בדברי הראב"ד שהזכרנו כתב שם אופן שני, די"ל דהבעלים נפטרין במסרו לשומרין, ולפי זה הרי קשה הסוגיא במאי דתליא לה בדין שומר שמסר לשומר אם חייב אם לא, כיון דאפילו אם לא יסתלק השומר קמא משמירתו הרי ג"כ צריך להיות פטור במה שמסרו לשומר אחר, דהרי לא גרע שומר מבעלים, כיון דליכא הכא לגבי הניזק טעמא דאין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר, וכמו דהבעלים נפטרין במסרוהו לשומרין כמו כן גם השומר הראשון מיפטר בהכי, ושוב קשה הסוגיא מאי דתליא לה בדין שומר שמסר לשומר אם חייב אם לא, והרי הכא ליכא טעמא דאין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר. אכן נראה, דאפילו לפי שיטה זו, מ"מ יש נפקא מינה בזה, היכא שהשומר השני אנוס מלשמור, דאז ודאי דהבעלים חוזרין ומתחייבין, ובשומר שמסר לשומר בכה"ג, אם מסתלק הראשון משמירתו לגמרי חוזר חיובא דנזקין רק לגבי בעלים, ואם אינו מסתלק משמירתו חוזר גם שומר קמא להתחייב בנזקין. וזהו דתלי לה הגמ' בדין שומר שמסר לשומר אם חייב אם לא, דהגמ' מפרש דהא דתנן נכנסו הרועה תחתיו הוא דשומר קמא איפטר ליה לגמרי ואף בנאנס השני חוזר חיובו רק להבעלים ולא אליו, וזה שפיר תלוי לכו"ע בדין שומר שמסר לשומר אם חייב אם לא, דיסוד הפלוגתא היא אם נסתלק הראשון משמירתו אם לא, ומיושבת היטב הסוגיא דאיירי לענין שמירת נזקין לשני האופנים שהזכיר הראב"ד, וכמו שנתבאר. ובהכי מדוייק הא דמשני הגמ' הכא במאי עסקינן כגון שמסרה לברזיליה, ולא משני שמסרו למי שהבעלים כל יומא גביה הוּוּ מפקדי, ולפי דברינו הרי ניחא, משום דהכא הרי בעינן שיסתלק הראשון משמירתו, וזה לא מצינו רק במסרה לברזיליה, ולא היכא דכל יומא גביה הוּוּ מפקדי, וכמו שפסק הרמב"ם בפ"ד מה' שאלה ופקדון ה"ט דהיא דמסרו לברזיליה אף אם פשע השני חייב רק השני ולא הראשון, והיינו משום דנסתלק הראשון משמירתו לגמרי. ועיין ברמב"ם בפ"א מה' שכירות שפסק דהיא דגרועי גרעיה לשמירתו חייב גם היכא דכל

יומא גביה הוו מפקדי, דמזה מוכח דלא נסתלק הראשון משמירתו, וכמו שכתבנו למעלה דלענין דין סילוק שמירה ליכא נפקותא בין אם גרועי גרעיה לשמירתו אם לא. וע"כ הכא לענין נזקין דבעינן דוקא לדין סילוק שמירה, משום הכי משני הגמ' רק באופן שמסרו לברזיליה, ומשום דהא דכל יומא גביה הוו מפקדי לא מהני לדין סילוק שמירה, וכמו שנתבאר. והנה אכתי יש לדקדק, דבאמת גם הך דינא אם השומר יכול להסתלק משמירתו אם לא, גם בזה יש לחלק בין דין שמירת נזקין לדין שמירת החפץ, דגבי שמירת החפץ הרי נתחייב השומר לבעלים, ועל כן אין בכחו להסתלק מחיוב שמירתו בזה שמוסר החפץ לאחרים, משא"כ לענין דין שמירת נזקין, לא נתחייב השומר להניזק מאומה, א"כ יכול להסתלק גם מעיקר שמירתו. אלא דעל זה הלא הביא המגיד משנה הסוגיא דהכונס, דבפשוטה נראה דקיימא לענין שמירת נזקין, דבזה מבואר דבדין סילוק שמירה שמירת חפץ ושמירת נזקין שוין. וכן נראה מבוארת דעת הראב"ד, שכתב דהניזק יכול לתבוע ממי שירצה, הרי דבעיקר הדין דעתו דגם הראשון חייב, וכתב אח"כ שכל מה שכתב בזה שלא לצורך הוא דליכא למימר הכא אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר, וקשה מאחר דליכא למימר כאן אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר למה הראשון חייב, אלא ודאי דדעת הראב"ד היא ג"כ כמו שכתבנו, דהשומר הראשון הוא שוה לבעלים, כיון דאינו יכול להסתלק משמירתו, ועל כן חייב אף בלאו הך טעמא דאין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר, אלא דהראב"ד הרי כתב לעיל די"ל דהבעלים נפטרי מחובת הנזקין במסרו לשומרין, וי"ל דאין הבעלים נפטרי מחובת הנזקין, וע"כ כתב גם הכא דהניזק גובה מהשומר השני, או מאיזה שירצה, ר"ל דתלוי בהתרי גווי דלעיל, דאם נימא דהבעלים נפטרי מחובת הנזקין, א"כ גם הכא הוי דינא דהניזק גובה מהשומר השני והשומר הראשון מיפטר, ואם נימא דאין הבעלים נפטרי אז גובה מאיזה מהן שירצה גם משומר ראשון גם מהבעלים. ולפי זה גם לשיטת הראב"ד הסוגיא דהכונס מתפרשא לענין שמירת נזקין אם השומר הראשון יכול להסתלק לגמרי או לא וכמו שכתבנו, והשגת הראב"ד היא על מה שכתב הרמב"ם דהניזק אומר לשומר למה לא שמרת אתה בעצמך, דזהו מדין תביעת שמירה, וא"כ הרי הניזק גובה דמי נזקו מהשומר הראשון ולא מהבעלים, על זה הוא שהשיג דלגבי הניזק לא שייך דין תביעת שמירה ולא טעמא דאין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר, והשומר הראשון והבעלים שוין בזה.

והנה ברמב"ם בפ"ד שם הל"ד ז"ל המוסר בהמתו לשומר וכו' נכנסו תחת הבעלים ואם הזיקה חייב השומר, במה דברים אמורים בזמן שלא שמרוה כלל אבל אם שמרוה שמירה מעולה כראוי ויצאת והזיקה השומרים פטורים והבעלים חייבין וכו', הרי דדעת הרמב"ם דרק בזמן שהשומרי פטורין הוא דהבעלים חייבין, אבל בזמן שהשומרי חייבין ובגוונא דרישא שהזכיר הרמב"ם אז הבעלים פטורין, ולפי זה הרי הדרא השגת הראב"ד, דמאי שייכות הוא דין שומר שמסר לשומר לדין חיוב נזקין, ומה שכתבנו דכיון דלא נסתלק משמירתו א"כ ממילא אינו נפטר מחיוב נזקין, הרי זה אינו, כיון דלדעת הרמב"ם גם הבעלים נפטרי במסירתן לשומרין, א"כ הוא הדין לשומר הראשון. אכן נראה, דהרי הראב"ד כתב דדברי הרמב"ם לא מיתוקמי אלא בכדי שידע, וא"כ הרי יוכל להיות גוונא שלגבי השומר לא היה בכדי שידע ולגבי הבעלים היה בכדי שידע, ובזה הרי יש לדון, דאף אם נימא דהבעלים אין נפטרי מחובת הנזקין של השור במסירתן לשומר, מ"מ הלא זה מיהא דנפטרו מחובת השמירה והוא קאי ברשות שומר לענין חובת שמירת נזקין, וא"כ הרי כל דלגבי השומר הוי השור משומר, י"ל דחשיבא נגיחה של פטור, דכל משומר הרי הוא פטור מגזירת הכתוב דולא ישמרנו, דדרשינן מיני' דעצם הנגיחה הויא של פטור היכא דהמזיק משומר, וא"כ אף דחובת נזקין לא פקעה מהבעלים, מ"מ לענין שם משומר שמסרוהו בזה לשומר הכל תלוי בדעת שומר, וכל שלגבי השומר הוא בכלל משומר ממילא אין כאן חיובא כלל, וגם הבעלים נפטרי, וזהו שהשמיענו הכא הרמב"ם, דכיון דיש כאן מיהא חסרון שמירה מצד הבעלים, ע"כ חזר דינו להיות בכלל אינו משומר לגבי הבעלים, וחייבין בנזקיו, וממילא דליכא למידק הכא כלל דהיכא דהשומרין מתחייבין הבעלים נפטרי כיון דשם הוא נגיחה של חיוב, דיש חובת תשלומין ודאי, א"כ אין זה שייך לדחא כלל, ושפיר י"ל בדעת הרמב"ם דאין הבעלים נפטרי לעולם מחובת התשלומין, ומיושבים היטב דברינו בדעת הרמב"ם כמו שכתבנו.

אלא דבאמת הא דכתב הראב"ד דדברי הרמב"ם מיתוקמי בכדי שידע, זה לא יתכן אלא לדעת הראב"ד בעצמו שפסק בפ"ב שם דלא בעינן שידע ממש אלא בכדי שיעור הראוי לידע, אכן לדעת הרמב"ם שם דבעינן שידע ממש, א"כ לא שייך כלל לאוקמי דדברי הרמב"ם הכא קיימי בכדי שידע, דאי ידעו ממש הבעלים ששורם אינו משומר א"כ פשיטא דחייבין, ולא שייך על זה פטורא דמסרו לשומרין כלל, כיון שהם יודעים ששורם אינו משומר, ומאי אשמעינן בזה הרמב"ם. וע"כ צ"ל דדברי הרמב"ם קיימי בשור נגחן, שהוחזק דלא סגי ליה בשמירה מעולה זו, ומ"מ השומרין נפטרי כל חד כדיניה, שומר חנם בשמירה פחותה, ושומר שכר בשמירה מעולה, ויסוד דברי הרמב"ם הכא הם להשמיענו דמותר השמירה של נזקין היתירה על הלכות שומרין אין השומרין נכנסין בזה תחת הבעלים, ודינם בזה כלא מסרו לשומרין כלל, שהבעלים מתחייבין בה ולא השומרין, ולפי זה הרי לכאורה יש למידק מדנקט הכא הרמב"ם הך דינא דהבעלים חייבין, ש"מ דרק היכא דאין השומרין נכנסין הוא דהבעלים מתחייבין, אבל היכא דהשומרין נכנסין תחת הבעלים הבעלים פטורין, והדרא השגת הראב"ד לדוכתה דאמאי חייב השומר הראשון, ומהיכי תיתי לחייבו יותר מהבעלים. אלא דבאמת הא דהשומרין פטורין במותר השמירה הוא חד דינא עם חיובא דהבעלים, דבלאו הכי השומרין חייבין בכל, כיון דהשור תחת ידם וברשותם, ששאלוהו להנאתם ותשמישם, והניזק יכול לתבעם למה לקחוהו מרשות

בעליו, ורק בחיובא דבעלים הוא דמיפטרי שומרין, ונמצא דחובת בעלים ופטור שומרין חד דינא הוא, וע"כ ליכא למידק הכא לענין חובת התשלומין אם יש על הבעלים אם לא, דהכא דינא אחרינא נקט דחובת מותר השמירה היא רק על הבעלים ולא על השומרין, וכן כל חובת הנזקין היא רק על הבעלים לבד, אבל אה"נ דלגבי הניזק אין הבעלים נפטרי לעולם גם לדעת הרמב"ם, וגם היכא דהשומרין נכנסו תחת הבעלים, מ"מ לגבי הניזק אין הבעלים נפטרי, ורק דאז חוזרין הבעלים ועושין דין עם השומרין, דעיקר חיובא עלייהו רמיא, ומיושבים היטב דברינו בדעת הרמב"ם שפסק דאין השומר הראשון נפטר, דר"ל דדינו כדין הבעלים להתחייב לגבי הניזק, ומשום דלא נסתלק משמירתו, וכמו שכתבנו. עוד י"ל בדעת הרמב"ם, דהנהגה בהא דהבעלים נפטרי במסרו לשומרין ומשום דינא דהשומרין נכנסו תחת הבעלים יש לומר בזה תרי גווני, או דנימא דהשומרין נכנסו תחת הבעלים לענין עיקר דין חובת נזקין, והוא קאים מהשתא ברשותן לענין נזקין, והבעלים נסתלקו להו ואינם עוד אחראין כלל על נזקי השור, ולא ברשותן קאים עוד לענין נזקין, או דנימא דגם לאחר שמסרוהו לשומר לא נסתלקו הבעלים מעיקר חובת נזקין, ובאמת גם הם היווין בכלל דין מזיק על מה שהזיק, וראוי לחול בהו חיובא דמזיק, אלא דעיקר דין זה הוא, דהשומרין נכנסו תחת הבעלים בחובת התשלומין, וזהו שגורם לפטור את הבעלים מלשלם להניזק, משום דהשומר נכנס במקומן לענין החיוב תשלומין, אבל הפקעת דין מזיק באמת ליכא לגבי הבעלים במסרו לשומרין. והנה בראב"ד הביא שתי שיטות בהך דנכנסו תחת הבעלים, אם דנימא דאין הבעלים נפטרי כלל, ורצה הניזק גובה מן הבעלים ורצה הניזק גובה מהשומר, או דהבעלים נפטרי לגמרי מכל חובת דין נזקין, וכמו שכתבנו דאף אם ידעו הבעלים שהשור אינו משומר ג"כ פטורין, והיינו משום דפקע מיניהו כל חובת דין נזקין, אבל שיהא דינם חלוק, שתורת נזקין לא תפקע מיניהו, והשומרין יכנסו תחת הבעלים בחובת תשלומין, מזה לא הזכיר כלל. ולכאורה י"ל דהוא זה דבר שאי אפשר להיות כלל מצד הדין, דאם אך לא פקע מהבעלים תורת דין נזקין, ממילא אין מועיל מסירתן לשומרין לפטורן מחיוב תשלומין. אכן נראה, דהנה בב"ק דף מ' [ע"א] ת"ר שאלו בחזקת תם ונמצא מועד בעלים משלמין חצי נזק ושואל משלם חצי נזק וכו', ונימא ליה תם שאילי מועד לא שאילי, משום דא"ל סוף סוף אי תם הוה פלגא נזקא בעית שלומי השתא נמי זיל שלים פלגא נזקא וכו', ואם נימא דיסוד הדין דנכנסו תחת הבעלים הוא דנעשה איהו בעלים של השור לענין נזקין והבעלים איסתלקו להו, א"כ מה לן בזה שלא קבל עליו החיוב תשלומין של מועד, אבל מ"מ כיון שקבל מיהא שמירתו ונעשה איהו בעליו לענין הנזקין, א"כ הרי ממילא מתחייב בחיוב מועד מדין בעלים. ועוד דגם בשאלו בחזקת תם הרי קבל עליו דין בעלים של נזקין בשלימות, וכל קולתו של תם היא רק בחובת התשלומין שאינה רק חצי נזק, ופלגא נזקא דידיה ככולא נזקא דמועד הוא, וא"כ ממילא דקבל עליו כל חובת נזקין, ואמאי אינו משלם רק חצי נזק. וגם דעיקר הדין חילוק דהכא שהבעלים מתחייבים בחצי נזק והשואל בחצי נזק, ג"כ לא שייך לענין עיקר דין חובת נזקין, ורק בחובת תשלומין הוא דשייך לומר זאת דזה מתחייב בחצי זה מתחייב בחצי, ואם נימא דחלות דין של נכנסו תחת הבעלים הוא בעיקר דין נזקין, ממילא דצריך להיות דכל אחד מתחייב בכלולו ורק דין שותפין הוא דאית בהו, ומדחזינן הכא דהבעלים חייבין בחצי נזק בפני עצמו והשואל בחצי נזק בפני עצמו, ש"מ דהא דנכנסו תחת הבעלים הוא בדין חובת תשלומין, דבזה שפיר שייך לומר דהוא נכנס רק בחובת תשלומין של חצי נזק, והבעלים נשארין בחיובן של חצי נזק השני. ונהי דעיקר חיובו של השומר לגבי הניזק הוא ודאי מדין מזיק ומשום דגם הוא כבעלים משום דשמירתו עליו, אבל מ"מ זה שהוא מתחייב לשלם להניזק ולא הבעלים הוא מטעמא דנכנס תחת הבעלים לענין חובת התשלומין, וזהו דהוי כפי דין חיוב שומרין, וכיון דהוא לא קבל עליו רק חיוב תם ע"כ משלם רק חצי נזק.

ולפי זה יבואר היטב טעמא דהרמב"ם והראב"ד בדין שומר שמסר לשומר, דדעת הרמב"ם היא דהא דשומר שמסר לשומר השומר הראשון חייב שייך גם לענין חובת נזקין, והראב"ד הרי השיג על זה מתרי טעמי, חדא דלגבי הניזק לא שייך זאת, ועוד דלא אלים חיובא דשומר מחיובא דבעלים, ועד שאומר לשומר הראשון למה לא שמרת אתה בעצמך יאמר לבעלים, אכן הרי יש לחלק בזה ולומר, דאם באנו לדון על הא דהשומרין נכנסו תחת הבעלים להיות כבעלים של שור לנזקין, וחובת תשלומין שמתחייבין להניזק ממילא באה, בזה לא אלים חיובא דשומר מחיובא דבעלים, וגם לא שייך בזה כל הך דינא דשומר שמסר לשומר, כיון דאין עיקר חיובו מכח דין שמירה כלל, משא"כ אם באנו לדון על הא דנכנסו תחת הבעלים בחובת תשלומין, א"כ הא עיקר חובת תשלומין דידיהו באה ע"י דין שמירה, א"כ ממילא דשייך בה דין שומר שמסר לשומר, ואדרבה דחיובא דשומר אלים מחיובא דבעלים, ובמסירתו לשומר שני לא פקע מיניה חובת תשלומין של נזקין, כיון דאינו יכול להסתלק משמירתו למ"ד שומר שמסר לשומר חייב. אשר לפי זה נימא דדעת הרמב"ם היא, דהא דהבעלים נפטרי משום דהשומרין נכנסו תחת הבעלים, הוא רק בחובת התשלומין של נזקין, אבל עצם דין מזיק לא פקע מהבעלים, ולהכי הוא שפסק דהניזק גובה משומר הראשון, משום שאינו יכול להסתלק מחובת תשלומין דידי' שבאה ע"י דין שמירה, וגם דהרי דין מזיק לא פקע לא מהשומר ולא מהבעלים כלל, וכל עיקר פטורו הוא רק ע"י דהשומרין נכנסין תחתיהן בחובת תשלומין, ובזה שפיר איתא לדינא דשומר שמסר לשומר חייב, שמועיל זאת שלא תפקע מיני' שום חובת תשלומין, והראב"ד לטעמיה דס"ל דבהא דנכנסו תחת הבעלים פקע מהבעלים עיקר דין מזיק, וזה דנכנסו תחת הבעלים בחובת תשלומין אינו מועיל כלל לפטור את הבעלים, וא"כ הלא צריכין אנו לדון הכא דין שומר שמסר לשומר במסרו לשומר שני על עיקר דין בעלים שחלה עליו, וממילא הוא שיתחייב בתשלומי הנזקין, וע"כ

ס"ל דלא שייך בזה כלל דין שומר שמסר לשומר, וגם דלא אלים חיובא דשומר מחיובא דבעלים, ומשום דלענין עיקר דין בעלים שחל על השומר לענין נזקין לא שאני בזה שומר מבעלים, וגם הא דשומר שמסר לשומר חייב אין זה נוגע לענין הניזק. ולפי זה הרי מיושבת היטב דעת הרמב"ם גם אם נימא דהרמב"ם ס"ל דבמסרו לשומר הבעלים נפטרין, דמ"מ שפיר שייך בזה דין שומר שמסר לשומר, כיון דכל פטורן הוא רק מחובת התשלומין, ולא מהפקעת עיקר שם בעלים של נזקין, וכמו שנתבאר.